

Aantekening voor de minister-president

Nr. 13

Van: Drs. D.M. Ringnalda

Betreft: Beraadslaging over het Jaarverslag met betrekking tot de Europese gemeenschappen op 8 juni a.s.

1. De beraadslaging zal plaats vinden in de begrotingscommissie voor Buitenlandse Zaken.
2. De commissie heeft besloten tot een fragmentarische behandeling.

Achtereenvolgens komen aan de orde:
vervoerspolitiek, sociale politiek, kartel- en vestigingspolitiek, Euratom, landbouwpolitiek en ('s avonds) de instellingen, handelspolitiek, economische- en monetaire politiek, externe betrekkingen.

Bij ieder onderwerp zal de discussie van regeringszijde worden gevoerd door de meest betrokken minister.

3. De gekozen behandelingswijze lijkt inderdaad weinig gelegenheid te bieden voor een optreden Uwerzijds.

25 mei 1965
R/12.

Aantekeningen voor de Minister-President

Van: Drs. D.M. Ringnalda

Betr.: REZ-vergadering op 4 juni a.s.

agendapunt 3

brief van de minister van Buitenlandse Zaken dd
28 mei, nr. 84240, met bijlagen

1. De ingediende nota's van BZ en L&V geven een goed overzicht van de voorgeschiedenis en de inhoud van de Commissie-voorstellen waarover moet worden besloten en van de tot nu toe t.a.v. diverse onderdelen door Nederland ingenomen standpunten. Wat de nota's, noodgedwongen, ontberen is een politiek uitgangspunt.

Zo ooit dan wreekt zich nu, ten overstaan van dit complex van belangrijke Commissie-voorstellen, het ontbreken van een grote ~~leiding~~ lijn in het Nederlandse beleid t.a.v. de EEG zoals die feitelijk is en voorlopig zal blijven.

Deze grote lijn kan door het nieuwe kabinet niet van vandaag op morgen worden vastgesteld. Maar in verband met de in de REZ verwachtbare meningsverschillen en gezien de talrijke details waarin de discussie zich gemakkelijk zal kunnen verliezen, is het voor alles noodzakelijk, dat de raad zich tenminste een juiste voorstelling maakt van de stand van zaken.

De ingediende nota's vervallen in de gebruikelijke fout, op daarvoor geschikte plaatsen, Nederland en vijf van de zes Lid-Staten meer "commun^{au}tair" voor te stellen dan zij in werkelijkheid zijn. Wanneer dit schijnbeeld intact wordt gelaten, zal het uitermate moeilijk blijken, in de REZ tot onderlinge overeenstemming te komen en daarbij een goede koers uit te zetten voor het optreden in Brussel.

2. Te Uwer informatie diene het volgende.

De komende EEG-Raadzittingen staan in het teken van de tot nu toe belangrijkste confrontatie met Frankrijk over de versterking van de commun^{au}taire instellingen.

Drie jaar eerder dan in het Verdrag voorzien, wordt de eis gesteld, dat (1) het Europese Parlement meer wordt dan een consultatief orgaan,

(2) de Gemeenschap (de Commissie) financieel onafhankelijk wordt van de zes hoofdsteden.

Bij deze confrontatie zijn de tegenspelers van Frankrijk niet de vijf "goedwillende" Lid-Staten, maar de Commissie en het Europese Parlement.

Commissie en Parlement trekken t.a.v. de twee genoemde hoofdzaken één lijn.

Beider noemen het driedelige pakket van Commissie-voorstellen "complementair en ondeelbaar".

De vijf overige Lid-Staten nemen een tussenpositie in, de een meer de ander ^{half}slachtig.

∠ minder

M.b.t. het eerste en minst belangrijke deel van het Commissie-voorstel, houdende een overgangsregeling tot 1/7-'67 voor de uitgaven en (door de Lid-Staten te fourneren) inkomsten van het Europese Oriëntatie- en Garantie Fonds voor de Landbouw, hebben alle Lid-Staten behalve Frankrijk bedenkingen geuit t.a.v. de datum 1/7-'67 (die een versnelde totstandkoming van de gemeenschappelijk markt inhoudt en direkt samenhangt met de andere Commissie-voorstellen).

Het tweede deel van het Commissie-voorstel, houdende o.m. een overgangsregeling voor de periode 1967-1972 waarin de heffingen en de douanerechten geleidelijk zullen worden afgedragen aan de Gemeenschap, is door geen van de Lid-Staten aanvaard. (Nederland verklaarde dit voorstel "prematuur", om diverse zakelijke redenen, zonder een ogenblik te hebben stilgestaan bij de overweging, dat de ~~super~~-nationale Gemeenschap door de geïmpliceerde financiële onafhankelijkheid enorm zou kunnen worden versterkt tegenover Parijs.)

M.b.t. het derde deel van het Commissie-voorstel, houdende een regeling voor de vergroting van de budgetaire bevoegdheden van het Europese Parlement, variërende standpunten van ~~de~~ afhoudend (onze Benelux-vrienden) tot nog parlementairder dan het parlement (Nederland).

Ieder heeft tegen het Commissie-voorstel zijn eigen bezwaren gemaakt.

Voor een gezamenlijk optreden tegenover Frankrijk hebben de vijf andere Regeringen zelfs geen poging gedaan.

In de a.s. Raadszitting is dan ook niets anders te verwachten dan een strovuur. Politiek gezien heeft Frankrijk in de Raad geen serieuze tegenspeler.

Formeel gezien is de Franse positie onantastbaar: met het Verdrag en alle relevante verordeningen in de hand, kan Frankrijk tegen dit Commissie-voorstel rustig neen zeggen.

De meest waarschijnlijke gang van zaken is de volgende. In de Raadszitting van 14/15 juni a.s. wordt het driedelige Commissie-voorstel, als pakket, door de Raad niet aanvaard (n.b.: door geen van de Lid-Staten).

De Commissie trekt haar "ondeelbare" voorstel in.

Men zal spreken van een ernstige crisis-situatie, maar

- volgens art. 149 Verdrag zal de Commissie in zulk een geval met een nieuw voorstel moeten komen
- volgens artt. 5 en 7 van Verordening no. 25 (het te wijzigen financieringsreglement) moet de Raad vóór 1 juli a.s. een nieuwe regeling treffen m.b.t. de uitgaven en ontvangsten van het EOGFL voor de resterende duur van de overgangsperiode.

In een van de volgende Raadszittingen presenteert de Commissie haar nieuwe voorstel, hetwelk ongeveer gelijk zal zijn aan het eerste deel van het huidige voorstel. Wordt dit voorstel aangenomen, dan kan normaal aan de opbouw van het gemeenschappelijke landbouwbeleid worden doorgewerkt.

Dit voorstel moet krachtens art. 43 Verdrag worden aanvaard met unanimititeit.

De vraag waarmee de ministerraad zich onlangs heeft beziggehouden en die ook voor deze REZ-vergadering de kernvraag zal zijn is, of Nederland dan zijn veto moet uitspreken.

Hoe zou Nederland dit veto moeten motiveren? Zouden wij de Commissie moeten verwijten, dat zij de voorgeschreven konsekwenties heeft getrokken uit de Raadsbeslissing van 14/15 juni?

Zouden wij de Raad moeten verwijten, dat hij op 14/15 juni het oorspronkelijke Commissie-voorstel niet heeft aanvaard, dat wij ook zelf niet hebben aanvaard?

Kunnen wij de Raad, met enige hoop op waardering van wie dan ook, verwijten dat hij de eigen Nederlandse verlanglijst niet heeft overgenomen (die m.b.t. de supra-nationaliteit minder ver gaat dan het Commissie-voorstel en m.b.t. de democratisering verder gaat dan de parlementen zelf hebben durven vragen)?

Het moge duidelijk zijn, dat Nederland er wijs aan zou doen, dit ezelspad niet op te gaan.

Daarnaast bestaan dan nog de bezwaarlijke konsekwenties van deze koers, waarvoor de meer zakelijk ingestelde ministers reeds aandacht hebben gevraagd (blokkering van de gemeenschappelijke financiering van het EEG-landbouwbeleid en wellicht stagnatie van de EEG-ontwikkeling op andere terreinen; v.g.l. de zwarte schildering op de pp 4 en 5 van de nota-Biesheuvel).

De bestaande verwarring is gevolg van het feit, dat Frankrijk aanvankelijk sterk heeft aangedrongen op een Raadsbeslissing ten gunste van de afdracht van de landbouwheffingen aan de Commissie, een financieel voor Frankrijk woordelijke zaak, die - anderzijds - aan de Commissie geen werkelijk machtsmiddel zou hebben gegeven, omdat de opbrengst van deze heffingen niet eens voldoende is voor de financiering van het landbouwbeleid, laat staan voor het gehele communautaire budget.

Tegenover dit Franse verlangen hebben de parlementen de eis gesteld van "geen afdracht van heffingen zonder versterking van de bevoegdheden van het Europese parlement", een eis waarbij de Commissie en de Lid-Staten - ieder op eigen wijze - zich hebben aangesloten.

Het is echter nu al duidelijk, dat Frankrijk - gezien deze koppeling - zijn eis zal laten vallen, waardoor een geheel nieuwe situatie is ontstaan.

3. Het lijkt nuttig om in de REZ, voordat de discussie zich gaat richten op de talrijke tactische kwesties, overeenstemming te bereiken t.a.v. de aard van de feitelijke situatie, zoals deze hierboven in grove trekken is geschetst.

De vraag m.b.t. de wenselijkheid van een Nederlands veto in de tweede ronde, lijkt dan vrij spoedig in negatieve zin te kunnen worden beantwoord.

Op dit antwoord kunnen dan, terugredenerend, het Nederlandse optreden in Brussel en de verantwoording tegenover het Nederlandse parlement worden afgestemd.

Op deze vragen van tactiek zij ~~xi~~ hier niet uitvoerig ingegaan.

Als enige toevoeging op hetgeen hierover in de voorliggende nota's wordt opgemerkt:

Verscheidene bewindslieden zullen zich verzetten tegen de gedachte, in de komende EEG-Raadszitting, het Commissie-voorstel als geheel te aanvaarden; de REZ zij zich er echter van bewust, dat de Regering, indien zij deze houding zou hebben aangenomen, straks zeer veel sterker zou staan tegenover de Staten-Generaal.

4. In dit dossier treft U aan:

de door BZ ingediende nota's	(onder nr. 1)
het Commissie-voorstel	) " nr. 2)
de resolutie van het Europese parlement	(" nr. 3)
Verordening no. 25	(" nr. 4)
het Kamerstuk m.b.t. de behandeling van het EEG-jaarverslag (voorgedapunt 4)	(" nr. 5)